

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 20 stycznia 2016 r.

Pozycja 52

POSTANOWIENIE z dnia 12 stycznia 2016 r. Sygn. akt Ts 341/15

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Mirosław Granat – przewodniczący i sprawozdawca
Andrzej Rzepliński
Leon Kieres,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.W. w sprawie zgodności:

art. 370 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, ze zm.) z art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 17 października 2015 r. (data nadania) M.W. (dalej: skarżący) wystąpił o stwierdzenie, że art. 370 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, ze zm.; dalej: k.p.c.) w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości wstrzymania biegu terminu do usunięcia braków zażalenia, jeśli ich usunięcie wymaga uprzedniego udostępnienia stronie akt sądowych, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została złożona w związku z następującą sprawą. W zarządzeniu z grudnia 2014 r. Sąd Rejonowy w K. (dalej: Sąd Rejonowy w K.) wezwał skarżącego do uzupełnienia braków formalnych zażalenia na postanowienie tego sądu z listopada 2014 r., tj. do przedłożenia odpisu zażalenia w terminie tygodnia od doręczenia wezwania pod rygorem odrzucenia zażalenia. Wezwanie zostało doręczone skarżącemu w grudniu 2014 r. W wyznaczonym terminie, tj. do 23 grudnia 2014 r., skarżący nie wykonał zarządzenia. W związku z tym postanowieniem ze stycznia 2015 r. Sąd Rejonowy w K. odrzucił zażalenie skarżącego na postanowienie z listopada 2014 r. Na to orzeczenie skarżący wniósł zażalenie, w którym powiadomił, że w grudniu 2014 r. złożył w Sądzie Rejonowym w K. wniosek o udostępnienie akt lub wykonanie kopii i zwolnienie go z opłaty kancelaryjnej w tym zakre-

sie. Postanowieniem z marca 2015 r. Sąd Okręgowy w K. (dalej: Sąd Okręgowy w K.) oddalił to zażalenie, stwierdziwszy, że złożenie wniosku nie przerwało biegu terminu do uzupełnienia braków zażalenia. Powyższe orzeczenie wraz z uzasadnieniem zostało skarżącemu doręczone 4 maja 2015 r.

8 maja 2015 r. skarżący wystąpił do Sądu Rejonowego w K. z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w celu sporządzenia skargi konstytucyjnej m.in. w związku z orzeczeniem Sądu Okręgowego w K. z marca 2015 r. Postanowieniem z czerwca 2015 r., sprostowanym postanowieniem z września 2015 r., Sąd Rejonowy w K. ustanowił dla skarżącego adwokata z urzędu. Pismem z lipca 2015 r., doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 29 lipca 2015 r., Okręgowa Rada Adwokacka w K. wyznaczyła pełnomocnika.

Zdaniem skarżącego, w sprawie, w związku z którą wniósł skargę do Trybunału, wskutek pominięcia ustawodawczego doszło do naruszenia „prawa do rzetelnego sądu”. Jest to, jak wskazał, wynikiem tego, że w przepisach k.p.c. nie ma normy przewidującej wstrzymanie biegu terminu do usunięcia braków zażalenia, w sytuacji gdy ich usunięcie wymaga uprzedniego udostępnienia stronie akt sądowych. W ten sposób – jak zarzucił skarżący – została mu odebrana „możliwość merytorycznego rozpoznania sprawy z uwagi na niedopełnienie warunków formalnych – nieprzedłożenie odpisu zażalenia”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Skarga konstytucyjna jest sformalizowanym środkiem ochrony konstytucyjnych wolności i praw. Jej merytoryczne rozpoznanie jest uzależnione od spełnienia przesłanek wynikających zarówno z art. 79 ust. 1 Konstytucji, jak i art. 60 oraz art. 64-66 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064, ze zm.; dalej: ustawa o TK). Skargom konstytucyjnym niespełniającym tych warunków, a także skargom, co do których zaistniały okoliczności przewidziane w art. 77 ust. 3 ustawy o TK, Trybunał odmawia nadania dalszego biegu.

2. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji warunkiem merytorycznego rozpoznania skargi konstytucyjnej jest wykazanie przez skarżącego, że w związku z wydaniem przez sąd lub organ władzy publicznej ostatecznego orzeczenia na podstawie zakwestionowanego w skardze aktu normatywnego doszło do naruszenia przysługujących mu praw lub wolności o charakterze konstytucyjnym. Uprawdopodobnienie naruszenia praw lub wolności jest zatem przesłanką uznania dopuszczalności skargi konstytucyjnej.

3. Istota zarzutów sformułowanych w skardze dotyczy nieistnienia normy, która w sytuacji wystąpienia przez skarżącego do sądu z wnioskiem o udostępnienie akt umożliwiłaby wstrzymanie biegu terminu do wniesienia zażalenia. Wskutek tego pominięcia legislacyjnego sąd – jak twierdzi skarżący – nie rozpoznał merytorycznie jego sprawy.

3.1. W związku z powyższym Trybunał zauważa, że wprowadzie w przepisach k.p.c. nie ma normy przewidującej wstrzymanie biegu terminu do wniesienia zażalenia w sytuacji wystąpienia przez skarżącego do sądu z wnioskiem o udostępnienie akt, jednak są w nich określone instrumenty gwarantujące rzetelne rozpoznanie sprawy. W myśl art. 168 § 1 k.p.c. jeżeli strona nie dokonała w terminie czynności procesowej bez swojej winy, sąd na jej wniosek postanowi przywrócenie terminu. Powyższy przepis umożliwia więc dokonanie czynności procesowej w innym terminie, po ustaniu przyczyny niepozwalającej na jej dokonanie. Prze-

słankami zaś zastosowania art. 168 § 1 k.p.c. są brak winy strony w uchybieniu terminowi i powstanie w wyniku tego uchybienia ujemnych dla strony skutków procesowych. W sprawie, w związku z którą została wniesiona skarga do Trybunału, skarżący mógł więc złożyć w Sądzie Rejonowym w K. wniosek o przywrócenie terminu, a wraz z nim uzupełnić braki formalne zażalenia. Z uzasadnień dołączonych do skargi orzeczeń wynika, że skarżący tego jednak nie zrobił.

3.2. W tym stanie rzeczy należy stwierdzić, że powodem, dla którego sądy nie rozpoznały merytorycznie sprawy, nie był – jak zarzuca skarżący – brak właściwej normy procesowej, ale niewykorzystanie przez skarżącego prawem przewidzianej instytucji procesowej.

3.3. Powyższa okoliczność bezpośrednio wpływa na ocenę wniesionej skargi. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego prezentowany jest bowiem pogląd, zgodnie z którym z uwagi na charakter skargi konstytucyjnej jako nadzwyczajnego środka ochrony podstawowych wolności i praw zagwarantowanych w Konstytucji uwzględnienie potrzeby zabezpieczenia interesu prawnego skarżących możliwe jest dopiero w wypadku wykazania przez nich minimalnej choćby staranności w trosce o zabezpieczenie tychże interesów. Jak stwierdził Trybunał w postanowieniu z 17 marca 1998 r.: „Skarga (...) nie może być wykorzystywana jako instrument służący korygowaniu zaniedbań popełnionych w postępowaniu poprzedzającym jej wniesienie” (Ts 27/97, OTK ZU nr 2/1998, poz. 20; zob. także postanowienie TK z 16 października 2002 r., SK 41/03, OTK ZU nr 5/A/2002, poz. 77).

4. W skardze konstytucyjnej skarżący nie wykazał, że w związku z odrzuceniem przez Sąd Rejonowy w K. zażalenia doszło do naruszenia jego praw wyrażonych w art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji. Analizowany środek prawny nie spełnia zatem podstawowego warunku określonego w art. 79 ust. 1 Konstytucji.

Okoliczność ta jest – zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 4 ustawy o TK – podstawą odmowy nadania rozpatrywanej skardze dalszego biegu.

W związku z powyższym Trybunał Konstytucyjny orzekł jak na wstępie.